

Yttrande inriktningsärende 2023-2025 Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Nämndens omvärldsanalys	4
Konsekvenser av beskrivningar i inriktningsärendet.....	5
Taxor och avgifter	6
Investeringar.....	6
Lokalresursplan.....	7

Bilagor

Bilaga 1: KS investeringar yttrande 2023

Bilaga 2: Bilaga sammanställning taxor KS yttrande

Sammanfattning

Inriktningsärendet beskriver de ekonomiska förutsättningarna för planeringsperioden 2023–2025 och innehåller preliminär ekonomiplan för kommunen och kommunkoncernen, preliminära budgetramar för nämnder och preliminär investeringsplan för kommunkoncernen.

I den preliminära budgetramen för kommunstyrelsen ingår volymtillskott med 7,4 mnkr för planeringsperioden 2023-2025. Ramen innehåller ingen pris- och lönekompensation. Om pris- och löneökningen motsvarar 2 procent förväntas denna utmaning kunna hanteras med löpande effektiviseringsarbete såsom vakansprövningar, effekter av ett effektivare lokalutnyttjande och nya upphandlingar. Som exempel bedöms den nyligen avslutade ramupphandlingen av kommunens lokalvård långsiktigt innebära en kostnadsminskning på 33 mnkr per år för kommunen.

För att klara välfärdsuppdraget på längre sikt behöver kommunstyrelsen fullfölja det pågående omställningsarbetet. I inriktningsärendet finns utrymme för omställningsarbete på 10 mnkr för 2023. Därtill finns ett utrymme på 4 mnkr för kommunhusprojektet 2023. Prioritering mellan ovan nämnda utvecklingsinsatser och eventuellt tillkommande behov kommer att göras inom ramen för avsatta medel.

Inga förändringar föreslås i nämndens beslutade taxor. Förslag till beslut om Taxa för vatten och avlopp 2023 behandlas av kommunfullmäktige i oktober. Avfallstaxa 2023 kommer att hanteras i samband med Mål och budget.

Nämndens investeringsbehov summerar till 327 mnkr för perioden 2023-2027 vilket är oförändrat från inriktningsärendet.

Nämndens omvärldsanalys

Huddinge kommun, liksom övriga kommuner i landet, kommer att möta tuffa ekonomiska utmaningar de kommande åren. Ökningen av äldre invånare, ökade kostnader för LSS, integrationsutmaningar och ökade förväntningar på service från invånarna kommer inte att motsvaras av ökade skatteintäkter. Verksamheterna står samtidigt inför fortsatt stora utmaningar gällande framtida personalförsörjning. Rekryteringsläget är redan nu svårt inom flera yrkesgrupper till följd av ökad konkurrens mellan länets kommuner, privat sektor och en högre personalomsättning efter pandemin. Brist på personal parallellt med att behoven av vård, skola och omsorg kommer att öka, ställer stora krav på ett långsiktigt hållbart effektiviseringsarbete på många olika håll i organisationen. Utöver dessa generella utmaningar har Rysslands invasion av Ukraina lett till en instabilitet i omvärlden vilket lett till både ökande räntor och en hög inflation. Flera räntehöjningar från Riksbanken är att räkna med.

För att klara framtidens välfärdsuppdrag är det av stor vikt att kommunstyrelsen fortsätter på inslagen väg. Fokus måste ligga på välfärdens kärna så att varje skattekrona används där den gör mest nytta. Budgethållning och budgetdisciplin och arbetet med att strukturera och prioritera mellan olika behov behöver fortsätta så att kommunens begränsade ekonomiska resurser används där de gör mest nytta. Nämndernas arbete med att genomlysna kommunens verksamheter behöver fortsätta. Redan nu konstaterade effektiviseringsmöjligheter behöver realiseras och arbetet med att analysera framåt behöver ta sikte på att identifiera nya möjligheter.

Kommunstyrelsens har ett helhetsansvar för kommunens utveckling. Genom att fullfölja det omställningsarbete som pågår kommer resurser framförallt på längre sikt att frigöras i hela organisationen vilket har betydelse för kommunens långsiktiga utveckling. Arbetet med att förenkla och effektivisera de kommunövergripande processerna och samtidigt utveckla servicenivån till Huddingefamiljen blir därför avgörande för samtliga verksamheters möjligheter att arbeta så effektivt som möjligt. Det är också av vikt att fullfölja planeringen för ett nytt kommunhus. Det nya energieffektiva kommunhuset kommer att ge förutsättningar för optimala förhållanden för tvärfunktionella samarbeten och mer effektiva arbetsformer så att välfärdsuppdraget kan klaras med färre resurser än i dagsläget.

För att klara framtida utmaningar är det också viktigt att fortsätta bygga Huddinges varumärke som en framgångsrik framtidskommun. Att ha ett starkt varumärke är viktigt ur många olika aspekter. Det ökar bland annat efterfrågan på byggbar mark hos investerare och främjar bostadsbyggandet, skapar gynnsammare förutsättningar i konkurrensen om arbetskraft och ökar intresset för företag att etablera sig. Genom att fortsätta bygga kommunens varumärke kommer i förlängningen servicen till medborgarna att förbättras.

Samhällsbyggnad

Den lågkonjunktur som vi är på väg in i medför utmaningar för bostadsmarknaden med en ökad inflation, sjunkande priser och stigande bolåneräntor. Det kan komma att bli senarelagda byggstarter av bostäder på grund av vikande efterfrågan för byggprojekt som har färdiga detaljplaner. Redan innan pandemin fanns det utmaningar där vissa grupper inte kunde efterfråga bostäder, och med ett sämre ekonomiskt läge så kan antalet som inte har råd med en ny bostad öka.

Regeringen beslutade i juni 2022 att anta den nya nationella planen för transportinfrastruktur för perioden 2022-2033, som ger Tvärförbindelse Södertörn full finansiering. Genom regeringsbeslut har även den nya länsplanen för regional transportinfrastruktur fastställts, som ger full finansiering av Trafikplats Högsolan. Dessa pågående statliga och regionala infrastrukturprojekt kan därmed fortsätta enligt plan. Projekten är en förutsättning för kommunens ambitionsnivå för tillkommande bostäder och arbetsplatser.

Boverket har nyligen i en utredning föreslagit att äldre detaljplaner ska digitaliseras. Förslaget innebär att äldre planer som inte digitaliseras ska upphöra att gälla, vilket får konsekvenser för enskilda invånare. Kommunen behöver under 2023 utreda konsekvenser och behovet av insats inför budget 2024 och framåt.

Konsekvenser av beskrivningar i inriktningsärendet

I den preliminära budgetramen för kommunstyrelsen ingår volymtillskott med 7,4 mnkr för planeringsperioden 2023-2025. På samma sätt som för nämnderna är tillskottet beräknat utifrån generell befolkningsutveckling, dock är sambandet mellan befolkningsutveckling och volymutveckling för kommunstyrelsen mindre tydlig.

Det är av stor vikt att Huddinge kommun fortsätter att vidta åtgärder för att i god tid hantera de utmaningar den demografiska utvecklingen pekar mot. Kommunstyrelsen behöver därför fortsätta driva det pågående omställningsarbetet för att genomföra och möjliggöra effektiviseringar för såväl den egna verksamheten som för övriga nämnders verksamheter. Effekter av det utvecklings- och omställningsarbete som pågår är begränsade på kort sikt, men förväntas ge större effekt på längre sikt.

Omställningsarbetet innebär att bygga en effektiv och ändamålsenlig kommunorganisation som klarar av att möta framtidens utmaningar. Det handlar på övergripande nivå om att vidta åtgärder som leder till att de kommungemensamma resurserna används med största möjliga effekt för medborgarna/Huddingefamiljen. Förmågan att arbeta över förvaltningsgränserna i partnerskap är avgörande för att se helheter och uppnå gemensamma effektivitetsvinster.

Inom ramen för arbetet pågår ett flertal komplexa utvecklingsprojekt som har kommit olika långt. En ny ekonomimodell har implementerats och en ny organisation och styrmodell för digital utveckling (PM3) har införts. Arbeta pågår med att införa en enhetlig kommunikationsprocess för hela kommunen, och att utveckla kommunens servicecenter. Dessutom pågår en översyn av nämndernas reglementen i syfte att skapa enhetlighet, underlätta samordning samt tydlighet i ansvarsfördelning. Omställningsarbetet förutsätter ett ständigt utvecklingsfokus och fortsatt satsning på kompetensutveckling, uppföljning och förmåga att tänka nytt och arbeta agilt. Förutsättningar för datadrivet beslutsfattande behöver utvecklas och i vissa fall även att automatisera besluten. Att överhuvudtaget se över manuella flöden och standardisera utbudet av teknisk6 utrustning är viktiga framtida utvecklingsinsatser. Ett införandeprojekt/förändringsprojekt för IT-drift som tjänst är ett exempel på effektivisering av stödet till verksamheterna.

Planering för en förstärkt organisation för upphandling fortgår. Beskrivning och förslag till ny organisation kommer att presenteras under hösten

En viktig aspekt för att lyckas med utvecklings- och effektiviseringsarbetet är att fortsätta stärka arbetsgivarvarumärket för Huddinge kommun så att vi kan rekrytera den kompetens vi behöver. En övergripande kompetensförsörjningsstrategi är under framtagande.

Vissa delar av kommunstyrelsens organisation behöver förstärkas för att på ett ändamålsenligt sätt kunna stödja övriga verksamheter. Ett exempel på det är att upphandlingsorganisationen behöver utökas. Parallellt med utvecklingen av organisation och arbetssätt är kommunstyrelsen drivande och ansvarar för att kommunhusprojektet drivs enligt tidsplan och uppnår satta mål.

Under 2023 går kommunhusprojektet in i ett skede där omfattande interna och externa resurser behöver avsättas för att utveckla nya arbetsmetoder och digitala lösningar för att skapa effektiva arbetsflöden i det nya kommunhuset. Det handlar bland annat om e-arkiv och dokumenthantering, samt organisationen av internservice (FM-tjänster). Utvecklingen inom dessa områden är i grunden inte beroende av kommunens beslut att bygga ett nytt kommunhus, det medför dock att arbetet intensifieras och måste följa kommunhusprojektets tidsplan.

För kommunstyrelsen motsvarar en årlig löneökning på två procent ökade kostnader om ca 6 mnkr. Att på kort sikt klara av utebliven pris- och lönekompensation samtidigt med ett intensivt omställningsarbete är en utmaning. Denna utmaning förväntas dock kunna hanteras med löpande effektiviseringsarbete såsom vakansprövningar, effekter av ett effektivare lokalutnyttjande och nya upphandlingar.

För att lyckas genomföra ovan nämnda utvecklings- och effektiviseringsinsatser behöver resurser avsättas under de kommande åren. I inriktningsärendet finns utrymme för omställningsarbete på 10 mnkr för 2023. Därtill finns ett utrymme på fyra mnkr för kommunhusprojektet 2023. Prioritering mellan ovan nämnda utvecklingsinsatser och eventuellt tillkommande behov kommer att göras inom ramen för avsatta medel.

Samhällsbyggnad

Kommunen behöver under 2023 utreda konsekvenser av förslaget att äldre detaljplaner som inte är digitaliserade ska upphöra att gälla. En lösning skulle efter prövning eventuellt kunna finansieras av digitaliseringspotten.

Ett ökat antal förelägganden på grund av vibrationer inom trafikområdet har inkommit vilket medför finansieringsbehov av utökad utredningskapacitet.

Under målområdet "Naturkommun som tar klimatansvar" föreslås från 2023 det nya målet "Minimera spridning av farliga ämnen som kan skada människor och natur". Aktuella åtgärder under det nya målet sker främst inom ramen för pågående samhällsbyggnadsprojekt. För att kunna arbeta med åtgärder för att säkerställa att spridning minimeras från föreningar på kommunens mark som inte berörs av exploatering eller investeringar i samhällsbyggnad skulle medel behöva avsättas i driftsbudgeten.

Trygghetspaketet

I Mål och budget 2022 avsattes 15 mnkr per år för åtgärder för att Huddinge ska upplevas som trivsamt och tryggt. Tilldelningen till kommunstyrelsen 2023 på 2,9 mnkr för trygghetskameror och 2 mnkr för trygghetsvärdar möjliggör fortsatt satsning på trygghetsarbetet. Satsningen förlängs under planperioden till och med 2025.

Taxor och avgifter

Sammanställning av taxor och avgifter inom kommunstyrelsens ansvarsområde redovisas i bilaga 3. Förslag till beslut om Taxa för vatten och avlopp 2023 behandlas av kommunfullmäktige i oktober. Avfallstaxa 2023 kommer att hanteras i samband med Mål och budget.

Inom samhällsbyggnadsområdet genomförs en höjning av den beräknade timkostnaden som används för egen redovisad tid i investeringsprojekt och andra projekt där kostnaderna inte ersätts av exploitör (t.ex. exploateringsprojekt som avser framtagande av utvecklingsplaner). Den beräknade timkostnaden har inte ändrats sedan 2017 och kommer att höjas med 20 kr vilket motsvarar ca 3,6%. Enligt redovisningsrekommendationer ska timpriset motsvara lönekostnaden plus PO pålägg och höjningen är till följd av ökade löner och ökat PO. För att klara av den höga ambitionen avseende utbyggnad är det viktigt att kommunen har rätt kompetenser på området. Av kostnadsskäl eftersträvar förvaltningen en hög andel egen personal istället för att använda konsulter. Höjningen medför en något förstärkt kostnadstäckning av driftskostnader inom samhällsbyggnadsavdelningen samtidigt som kostnaderna i investeringsprojekten ökar något.

I övrigt föreslås inga förändringar av nuvarande taxor och avgifter.

Investeringar

Sammanställning av investeringsbehov, exklusive samhällsbyggnadsinvesteringar, redovisas i bilaga 2. Investeringsbehovet summerar till 327 mnkr för perioden 2023-2027 vilket är oförändrat från

inriktningsärendet.

IT investeringarna avser dels fortsatt utbyggnad av nätverkskommunikation och kapacitet både på de lokala enheterna och för de centrala systemen. Kvarvarande fiberförläggning i Fiberprojektet som avser kanalisering och fiberdragning i eget nät för att inte längre vara beroende av externa leverantörer planerar att fortsätta under 2023 men inom Fiberförvaltnings regi.

Kommunstyrelsens förvaltning har fått i uppdrag att starta kamerabevakning på brottsdrabbade platser dit allmänheten har tillträde och i brottsutsatta verksamheter. Under 2022 har trygghetskameror installerats på ett antal platser i kommunen och under 2023 planeras ytterligare installationer i brottsutsatta skolor samt på brottsdrabbade platser dit allmänheten har tillträde förutsatt att förvaltningsrätten beviljar kommunens överklaganden i olika tillståndsärenden.

Enligt beslutad lokalförsörjningsprocess föreslås också en årlig investeringsreserv på 50 mnkr för att förenkla beslutsprocessen kring tilldelning av budget till brådskande lokalprojekt samt tilldelning av utökad investeringsram till projekt som behöver det. Dessa investeringar kommer i huvudsak att genomföras av kommunalt bolag alternativt av extern aktör.

Samhällsbyggnadsprojekt

Underlag för beslut om samhällsbyggnadsinvesteringar kommer att uppdateras i samband med den fortsatta budgetprocessen. I inriktningsärendet summerar samhällsbyggnadsinvesteringarna till totalt 1556 mnkr för perioden 2023-2027. I den fortsatta budgetprocessen ska investeringar samordnas och prioriteras utifrån nämndernas och bolagens investeringsbehov, förslag till lokalresursplan och förslag till plan för samhällsbyggnad.

Investeringar i samhällsbyggnadsprojekt hänger nära ihop med inkomster i projekten i form av markförsäljning, gatukostnadsersättning och exploateringsbidrag. Det pågår arbete med en långsiktig analys av ekonomiska konsekvenser i pågående och framtida samhällsbyggnadsprojekt. Enligt en preliminär bedömning av utfall till och med 2035 så följs investeringar och exploateringsvinster åt ganska väl. Under de första åren bedöms samhällsbyggnadsprojekten leda till underskott till följd av stora investeringar som Trafikplats Högsolan. Generellt finns en tendens att investeringarna är "framtinga" medan exploateringsvinster och exploateringsbidrag som möjliggörs genom investeringarna faller ut senare och över en längre tid

Lokalresursplan

Kommunstyrelsen vill särskilt belysa följande:

Kommunstyrelsen verksamhetsområde är förhållandevis eftersatt i det kommunövergripande verksamhetsstrategiska arbetet som ger konsekvenser för lokalbehovsprognoser på kort och lång sikt. Det finns behov av att arbeta i kapp med verksamhetsanalys och strategier, i förhållande till övriga verksamheter. I dagsläget behövs samordning av verksamhetsbehov för att skapa ett effektivare flöde. Exempel på ett verksamhetsområde som behöver belysas är arkivkapacitet inom kommunstyrelsens verksamhet och i kommunen som helhet.

Gällande projektet -Nytt kommunhus vill kommunstyrelsen trycka på att det är viktigt att samtliga nämnder tar fram en plan för avvecklingen av respektive nämnds kontorslokaler till förmån för inflyttning i nya kommunhuset

Kommunstyrelsen ställer sig också positiv till arbetet med att utveckla arbetsprocesser och synkronisera delegationsordningar och reglementen med lokalförsörjningsprocessen